

VEFSN KOMMUNE

- et steg foran

Foto © Aleksander Nordaas

Langt, langt bort så han noe lyse og glitre.. (framtidshåpet og drømmen om å lykkes i livet)

*Theodor Kittelsen/Askeladden ser Soria Moria
- 1900*

**Vefsn kommunestyre 8. november
2023**

**Årsbudsjett 2024 - Økonomiplan
2025 - 2027**

**Kommunedirektørens forslag og
presentasjon**

- Takk for sist!

VEFSN KOMMUNE

- et steg foran

Foto © Aleksander Nordaas

› ØKONOMI | STYRING+

– Stol aldri på kommunedirektøren

Kommunedirektørens utgangspunkt:

Forslaget legges frem med overbevisning om hva jeg tenker er rett med hensyn til innbyggernes behov og kommunens økonomiske situasjon:

Forutsetninger og innretning:

- Økonomisk realiserbar balanse, så tidlig som mulig i økonomiplanperioden
- Så lav lånegjeld som mulig, dog hensyntatt kommunestyrets tidligere vedtak i store utbyggingssaker
 - ❖ Mosjøen skole ligger derfor inne
- Korreksjon i 2024 og utover for økte demografikostnader
- Dersom minus-bunnlinjen tilsvarende prognosen for regnskap 2023 fortsetter er fondene borte på under 3 år
 - ❖ Handle nå
- Dugnaden må gjøres i organisasjonen
- Men; kommunestyret må stå bak og legitimere at omstilling må til
- 100 % respekt for at kommunestyret bestemmer
- 100 % objektivitet med hensyn til data og premisser i budsjett og økonomiplan
- Omlegging i modellen - fra detaljerte tiltakslistene til overordnede prioriteringer og føringer fra kommunestyret

Presentasjonen:

- Forsøk på en overordnet beskrivelse av situasjonen
- Forsøk på å si noe om de overordnede utfordringene
- Forsøk på å angi veien fremover
- Forsøk på å motivere dere til å ta fatt på budsjett- og økonomiplanen i detalj
- Saken godkjent i dag 8.11

Hentet fra veileder til budsjett og økonomiplan

Økonomiplanen skal **angi retningen for utviklingen av kommunens tjenestetilbud og kommunens ressursbruk** i den kommende fireårsperioden. Ressursbruken må være **innenfor de økonomiske rammene** kommunen står ovenfor. God økonomiplanlegging innebærer derfor **god oversikt over økonomiske og demografiske forhold** mv. som påvirker kommunen, og at økonomiplanen baseres på reelle politiske prioriteringer i kommunestyret.

Risikoen ved manglende langsiktig planlegging er at kommunen mister kontrollen over økonomien og havner i ubalanse. **Da er veien til upopulære kutt** i tjenestetilbudet kort. Kommunen er avhengig av å være i forkant av utfordringer og endringer i behov for å beholde handlingsrommet.

Inntektssystemet og utgiftsutjevningen

« I utgiftsutjevningen får hver kommune beregnet et behov ut fra hvilken sammensetning av innbyggere en kommune har, både i forhold til alderssammensetning og visse sosioøkonomiske karakteristika.

I tillegg vektlegges også kommunens geografi.

Kommunene som har et behov per innbygger over landsgjennomsnittet får et tillegg i sitt rammetilskudd. Dette blir i sin helhet finansiert gjennom tilsvarende trekk i rammetilskuddet fra kommuner med lavere behov enn landsgjennomsnittet «

Lyser det gult eller rødt?

VEFSN KOMMUNE

- et steg foran

Foto © Aleksander Nordaas

“

I 2025 har Vefsn kommune økonomisk handlefrihet.

Tjenesteytingen er bærekraftig og tilpasset behovene i befolkningen.

PeG

Tabell 6.2a Forslag til endringer i bevilgninger.

Kommunedirektørens forslag driftsbudsjett 2023-2026	2 023	2 024	2 025	2 026
Festspillene på Helgeland kst februar 11/22 (001)	325	325	0	0
Utløp støtte Krikens bymisjon (081)	0	0	0	-250
Finansiering tilskudd fra fond (082)	-575	-575	-250	0
Videre utvikling næringsarealer Holandsvika, Nyland øst. (085)	6 000	0	0	0
Finansiering av tiltak videreutvikling av næringsområder (086)	-6 000	0	0	0
Finansiering av stilling som bilansvarlig (071)	0	0	0	0
Kst vedtak 113/21 deltidshjemler for avtale fysioterapeuter (087)	659	518	0	0
Statsbudsjettet - barnehager (075)	1 535	1 535	1 535	1 535
Statsbudsjettet - helse (077)	1 449	1 449	1 449	1 449
Statsbudsjettet - skole (076)	-26	-26	-26	-26
Statsbudsjettet - sosialhjelp (078)	-28	-28	-28	-28
Storings- og kommunevalg (083)	0	-848	-424	-848
Tiltak for å innarbeide rammeoverskridelse 2023 Helse (080)	0	-1 114	-2 228	-2 228
Tiltak for å innarbeide rammeoverskridelse 2023 Omsorg (079)	0	-2 478	-4 957	-4 957
Økning eiendomsskatt til 3,6 promille (073)	-1 573	-1 573	-1 573	-1 573
089: Besparelser nattevakter Miljøterapitjenesten	0	0	0	-4 004
GS01 Redusert årsverk servicetorg (007)	-263	-263	-263	-263
GS02 Gå ut av opplæringskontoret (008)	0	-360	-360	-360
GS05 Kutt i tilskudd til private vegger (009)	-339	-339	-339	-339
GS06 Nedklassifisering av kommunal veg - til privat veg (010)	0	-617	-617	-617
GS08 Stillingsreduksjon på plan og utvikling (011)	0	-216	-216	-216
GS14 Stillingskutt bygg drift, vedlikehold (012)	-555	-555	-555	-555
GS16 Stillingskutt ingeniør (013)	-740	-740	-740	-740
GS21 Oppsigelse av bilavtale (042)	0	-154	-154	-154
GS22 Innførne av parkerinesavteft (014)	0	-2 416	-2 416	-2 416

1. Vil bort fra rekken av detaljerte og til dels altfor mange små tiltak
2. For lite ble faktisk vedtatt

Tabell 6.1a Bevilgningsrammer 2022-2023

Nr	Ramme	Buds 22	Øk.plan 23	Vedtatte endr.	Prisjustering	Korreksjoner	Buds 23	Avvik
10	Politikk	19 714	4 800	-6 577	375	0	18 312	0
11	Administrasjon	42 941	0	2 237	1274	0	46 452	0
14	Tilskudd til tilknyttede virksomheter	18 811	0	-485	487	0	18 813	0
20	Skole	182 208	-1 369	7 920	5319	0	194 078	0
21	Kommunale barnehager	50 329	371	-24	1428	0	52 104	0
22	Private barnehager	68 150	456	786	1956	0	71 348	0
30	Omsorg	302 828	700	3 493	13287	0	320 308	4 957
34	Helsevern	54 444	0	2 638	1609	0	58 691	2 228
38	Sosial- og barnevernstjenesten	78 596	798	906	2264	0	82 564	0
60	Samfunnsutvikling	64 029	0	-649	2001	0	65 381	29
61	Teknisk drift	32 295	0	372	921	0	33 588	0
62	Vann, Avløp og renovasjon	-20 323	0	0	0	0	-20 323	-18 125
63	Brann og feiling	11 149	0	134	331	0	11 614	-275
66	Kultur	12 789	0	147	365	0	13 301	0
	Sum	917 960	5 756	10 898	31 617	0	966 231	-11 186

Vi har for mange
bevilgningsrammer:
Ned fra 15 til 5

Ny innretning på budsjettmodellen fra 2024 - med fokus på rammetildelinger og rammekorreksjoner - ikke detaljerte tiltakslistene ned på mikronivå

Målsettingene

- Oppnår at kommunestyret er der (jeg tror) de skal være, på overordnet strategisk nivå - ressursene tildeles etter behovet
- Unngår at kommunestyret er nede i alle detaljene
- Hvis «modellen virker» blir det et mer tydelig skille mellom politikk og administrasjon (slik og kommuneloven legger opp til)
- Forhåpentligvis mer arbeidsro i organisasjonen

Budsjettets totale volum.

Tekst	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Økpl 2025	Øpl 2026	Økpl 2027
SUM DRIFTSINNTEKTER	-1 386 070	-1 362 855	-1 519 156	-1 528 274	-1 541 328	-1 544 662
Vekst fra 2023:						
Vindkraft				13		
Flyktningemidler				38		
Skatt og rammetilskudd				85		
Andre inntekter				21		
Sum				157		

Grunnrenteskatt - og andre kraftinntekter.

- Produksjonsavgift på 2 øre pr produsert kWh som går direkte til vertskommune, anslag kr 26 mill. for Vefsn Avgiften økes til 2,3 øre og gir i 2025 en inntekt på kr 30 mill.
- Anslag samlet virkning fra 2024 inkludert eiendomsskatt, kr 39 mill.
- Vannkraft inntekter: Konesjonskraft, konsesjonsavgift, eiendomsskatt og utbytte.

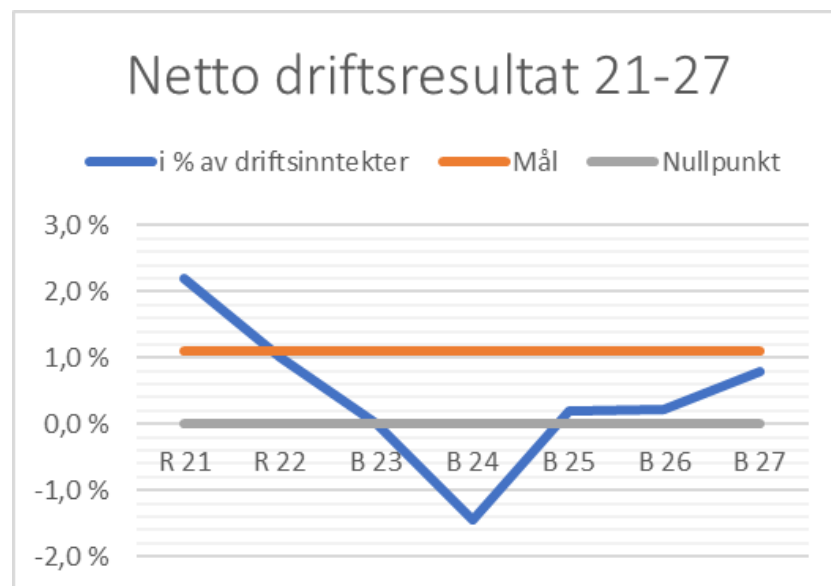
Totale kraftinntekter 2024.

Tekst	Beløp
Vindkraft	38 710
Vannkraft	18 999
Sum	57 709
Andel samlede inntekter	3,75 %

Foto: Helgelendingen

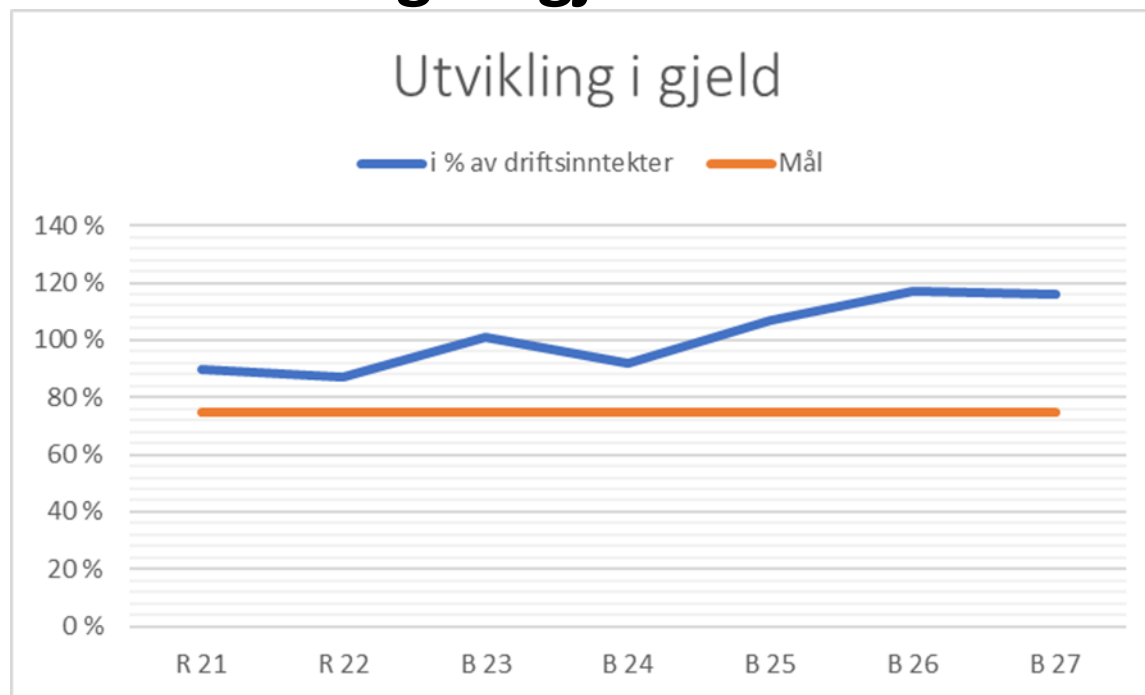
Utvikling i netto driftsresultat

- Måltall:
- Eget 1,1%
- KS 1,75%

År	R 21	R 22	B 23	B 24	B 25	B 26	B 27
i % av driftsinntekter	2,2 %	1,0 %	0,0 %	-1,4 %	0,2 %	0,2 %	0,8 %
Mål	1,1 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %

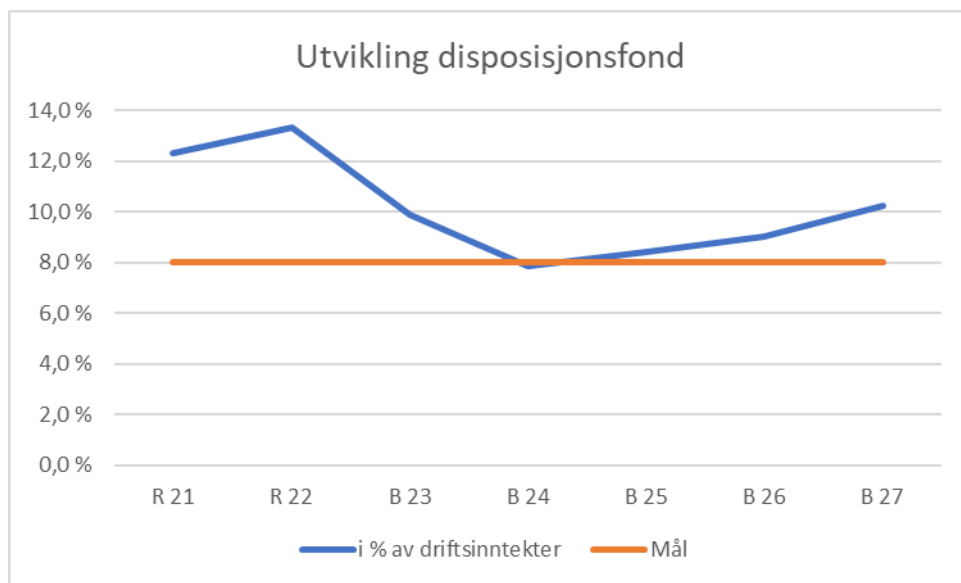
Utvikling av gjeld.

- Måltall:
- Eget 75%
- KS 75%

År	R 21	R 22	B 23	B 24	B 25	B 26	B 27
i % av driftsinntekter	90 %	87 %	101 %	93 %	108 %	116 %	115 %
Mål	75 %	75 %	75 %	75 %	75 %	75 %	75 %

Disposisjonsfond

- **Måltall:**
- **Eget 8%**
- **KS 8%**

År	R 21	R 22	B 23	B 24	B 25	B 26	B 27
Disposisjonsfond	163	181	135	119	129	139	158
i % av driftsinntekter	12,3 %	13,3 %	9,9 %	7,9 %	8,4 %	9,0 %	10,2 %

Forhold som påvirker økonomien

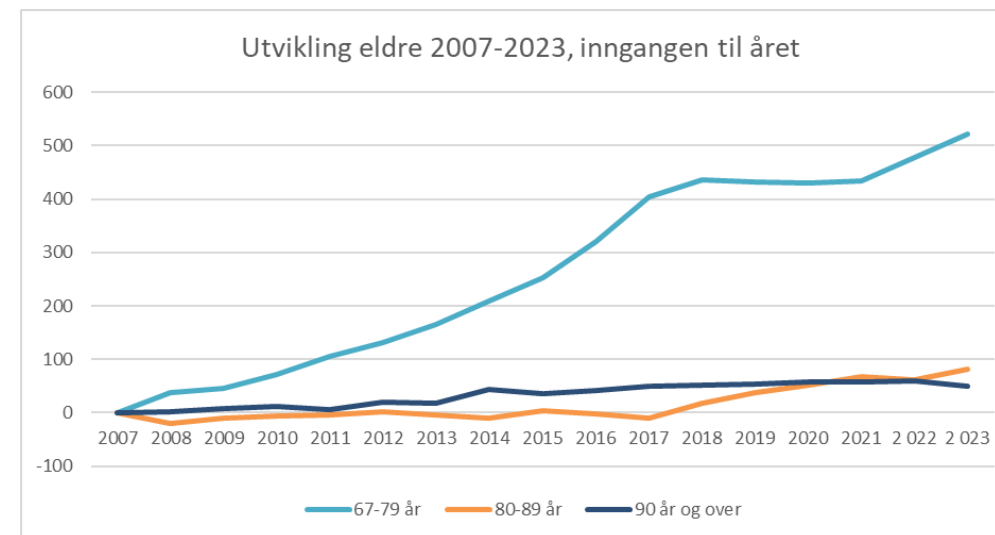
- Integreringstilskudd og utgifter til bosetning øker med MNOK 38
- Inntekter fra vindkraft øker med MNOK 13 - grunnrenteskatt.
- Stor tilleggsbevilgning helse og omsorgsutgifter MNOK 57
 - ❖ **Leser og skriver nødvendig demografitilpasning**
- Høyt investeringsnivå, VA, skole, idrett og omsorg
- Statsbudsjettet
- Lønns og prisstigning fra 2023 til 2024 anslås til 4,3 %

Helse og omsorgsutgiftene tilpasning demografi 2024

- Merforbruk i 2022 MNOK 29
- Anslag merforbruk 2023 MNOK 45
- Forslag tillegg 2024 MNOK 57

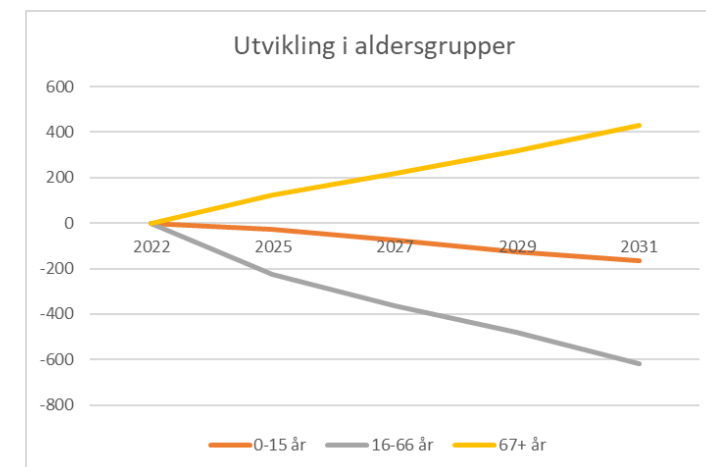
«En av kommunens største utfordringer er å få en kontrollert utvikling og finansiering av økte utgifter til helse og omsorg i årene som kommer»

Demografien – den viktigste premissen

Alder	2022	2 025	2 027	2 029	2 031	Diff 22-31	i %
0-5 år	734	746	731	720	713	-21	-2,9 %
6-15 år	1 410	1 369	1 339	1 298	1 266	-144	-10,2 %
16-19 år	628	537	564	570	564	-64	-10,2 %
20-66 år	7 847	7 713	7 546	7 425	7 292	-555	-7,1 %
67-79 år	1 812	1 864	1 891	1 910	1 927	115	6,3 %
80-89 år	648	726	796	862	930	282	43,5 %
90 år eller eldre	154	148	145	158	189	35	22,7 %
Sum	13 233	13 103	13 012	12 943	12 881	-352	-2,7 %

Befolkning ved inngang på året, kilde SSB

Arbeidslisten fremover

- Dekke inn økt behov for ressurser til eldreomsorgen
 - Behov for 46 nye sykehjemsplasser frem til 2031
 - ❖ 8 netto nye plasser ligger inne nå
 - I gang med bygging av omsorgsboliger
- Redusere ressursbruken til yngre aldersgrupper
- Øke antall arbeidsplasser - gir økt tilflytting av unge
- Fortsatt satsning på næringsutvikling blir derfor viktig

Foto © Aleksander Nordaas

Næringsutvikling i Vefsn

- Nesbruket/Baustein næringsområder fullt ut disponert
 - ❖ Må gå i gang med Holandsvika/Nyland Øst
- Opprydding av bark og etablering av infrastruktur er under utføring
- I tillegg må nytt kaianlegg etableres - beslutning i kommunestyret primo 2024

Gen2 Energy på stø kurs med hydrogenplanene:

Tror på produksjonsstart i 2025

Med fabrikk både i Holandsvika og på Nesbrukskanta, vil Vefsn kommune utgjøre hovedsakningen til hydrogenøkonomiet i Norge.

Distribusjonsnett
Gen2 Energy har sterke finansielle ressurser i regionen. Den mest etablerte energiselskapet i Norge, som har investert i Gullfaks og flere andre store kulehydrogenprosjekter, har akkurat nå en utbygging av et nytt og stort lagringsnett for å sikre levering av hydrogen fra Norge utenlands. Dette er et stort prosjekt som vil sikre levering av hydrogen til utenlandske markeder. For at dette skal bli godt betalt, må EU produsere et tilstrekkelig stort marked for hydrogen i Norge. Gen2 Energy er stadig med på å sikre at Norge blir et viktig markedsområde for hydrogen i Norge utenlands. Det planlegges videre utbygginger til ulike typer utslippsfrie kjøretøyer og brenselceller.

Norsk energi
Norsk energi har et stort fokus på å utvikle et robust og fleksibelt energisystem. Dette inkluderer investeringer i kulehydrogen og andre grønne energiløsninger. Selskapet har allerede etablert et stort nettverk for distribusjon av hydrogen i Norge, og er nå i gang med å utvide dette nettverket til å omfatte andre deler av landet. Dette er et viktig skritt for å sikre at Norge blir et viktig markedsområde for hydrogen i Norge utenlands.

Helgelendingen 10. oktober 2022

Omstillingsbehovet

Tekst	2 024	2 025	2 026	2 027
Endring frie innt og finans	-39 839	-39 952	-31 020	-24 128
Kommunestyrevedtak	-15 668	-23 951	-29 651	-28 761
Rammejustering ramme 20	2 901	2 901	2 901	2 901
Rammejustering ramme 30	56 547	56 547	82 527	82 527
Rammejustering ramme 40	22	22	2 601	2 601
Disponering integreringstilskudd	38 459	38 459	38 459	38 459
Sum omstillingsbehov	42 421	34 026	65 817	73 599

Tidligere vedtak av kommunestyret

Tekst	2024	2025	2026	2027
Engangsbevilgning næring	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Engangsbevilgning mobiltelefoni	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Besparelse ny Mosjøen skol	0	0	-5 250	-5 250
Innarbeidelse overskridelse omsorg	-2 479	-2 479	-2 479	-2 479
Innarbeidelse overskridelsehelse	-1 114	-1 114	-1 114	-1 114
Stllingskutt parkstuo	0	-2 699	-2 699	-2 699
Besparelse nattevakter Miljøterapi	0	-4 204	-4 204	-4 204
Endring renholdsfrekvens	-1 110	-1 110	-1 110	-1 110
Andre tiltak	-964	-2 344	-2 794	-1 904
Sum	-15 667	-23 950	-29 650	-28 760

Inndekningen

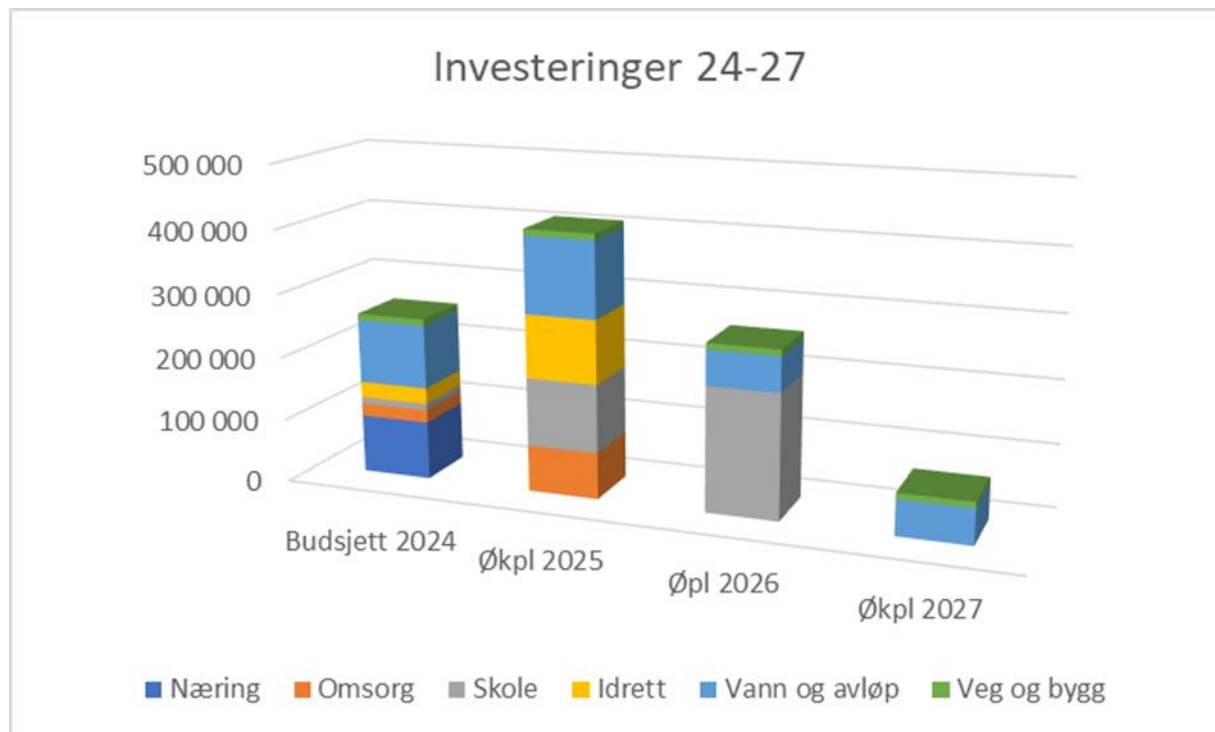
Tekst	2024	2025	2026	2027
Omstillingsbehov	42 421	34 026	65 817	73 599
Flate kutt	-15 226	-31 615	-48 003	-64 392
Avvikling 16 plasser vefsn sykehjem	0	0	-16 000	-16 000
Reduksjon barnevern	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Balanse	22 195	-2 589	-3 186	-11 793

Fordeling av rammereduksjoner, flatt. 1,53% årlig basert på ramme 2024.

Nr	Bevilgningsramme	Budsjett 2024	Økpl 2025	Øpl 2026	Økpl 2027
10	Politikk, administrasjon og næring	-1 334	-2 667	-4 001	-5 335
20	Oppvekst og kultur	-4 439	-10 041	-15 643	-21 244
30	Omsorg, helse, nav og barnevern	-7 767	-15 533	-23 300	-31 067
40	Samferdsel, idrett, bygg og plan	-1 686	-3 373	-5 059	-6 746
80	Pensjon, selvkost og kraft	0	0	0	0
	Sum nettorammer	-15 226	-31 614	-48 003	-64 392

Investeringer 2024-2027

Enkelt prosjekter i perioden:

Fredlundskogen MNOK 89

Mosjøen skole MNOK 300

Ny idrettshall MNOK 125

Vann og avløp MNOK 332

Næringsområder MNOK 92

Investeringer – konsekvenser for driftsutgiftene.

Tekst	Budsjett 2024	Økpl 2025	Økpl 2026	Økpl 2027
Sum økte finanskostnader	1 241	8 558	22 735	31 754

- **Mosjøen skole medfører årlig MNOK 19 i renter og avdrag og utgjør 30 % av omstillingsbehovet i 2027**
- **MNOK 300/1,25 = MNOK 240 i låneopptak**

Videre prosess:

- Behandling i formannskapet // «økonomiutvalget» 28.11
- Utlegging offentlig ettersyn etter dette (lovens krav min. 14 dager)
- Endelig vedtak i kommunestyret 12.12

Administrativ bistand til partiene:

- Spørsmål og svar runden går fra 8.11 og frem til formannskapsbehandlingen 28.11
- Alt logges - både spørsmål og svar - fortløpende
- Offentliggjøres før formannskapsbehandlingen 28.11

Noen avsluttende råd:

- Les budsjettet og økonomiplan grundig
- Tenk langsiktig - handle nå
- Samarbeid politisk
- Samhandle med administrasjonen

